

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ XII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

м. Харків, 25 жовтня 2024 р.

**Харків
2024**

УДК 316.05

Л 93

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 8 від 25.10.2024 р.)

Головні редактори:

Панченко С. В., доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, в. о. ректора Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В. П., доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашинік В. О., д-р філос. наук, професор

Вельш Вольфганг, габілітований доктор філософії, професор

Каграманян А. О., канд. техн. наук, доцент

Коростельов Є. М., канд. техн. наук, доцент

Лях В. В., д-р філос. наук, професор

Новіков Б. В., д-р філос. наук, професор

Панченко В. В., канд. техн. наук, доцент

Соломніков І. В., канд. екон. наук, доцент

Толстов І. В., канд. філос. наук, доцент

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XII Міжнар. наук.- практ. конф. 25 жовтня 2024 р. / відп. за випуск І. В. Толстов. — Харків: УкрДУЗТ, 2024. — 217 с.

УДК 316.05

3. Thacker E. Horror of Philosophy. Vol. 1 In the dust of this planet, Winchester UK: Zero books. 2011. 179 p.

*БЕРЕЗНИЙ В. М., старш. викл.,
ДАРАГАН А. В., здобувачка освіти,
Український державний університет залізничного транспорту,
м. Харків, Україна*

ЛЮДИНА І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Від початку свого існування характерною ознакою людства був симбіоз людини та «машини». Спершу це стосувалося фізичного боку нашого буття: створювали різні інструменти праці та знаряддя для охоти, війни: рубило, палицю-копачку, спис, кістяні голки тощо. З часом вони набували різної форми та вигляду і поступово проникали в усі сфери людської діяльності. А сучасний період історії є свідком «інтелектуальних машин», що стають невід'ємною ментальною складовою нашого життя. Технологічний розвиток людства завжди викликав захоплення і побоювання майбутніх змін. Яскравим прикладом противників прогресу був рух луддитів у Великій Британії (кінець XVIII – початок XIX ст.) проти впровадження станків і фабрик [1]. У наші дні все більше занепокоєння викликає створення систем ШІ (штучного інтелекту), яке охоплює всі сфери нашого життя, і виникає логічне запитання, а чи не виникне ситуація, коли люди будуть непотрібні, і всю роботу (фізичну і ментальну) виконуватимуть машини.

Ми сприймаємо реальність як даність, і від неї нам важко відмовитися. Сучасні професії не існували завжди, вони є ознакою розвитку цивілізації на певному етапі. Наприклад, професія «будило», яка полягала в тому, щоб розбудити людей на роботу, виникла під час промислової революції у Великій Британії та Ірландії і проіснувала до середини XX ст. [2]. Тому нам важливо розуміти, чого очікувати в найближчому майбутньому і як до цього бути готовими.

Основний принцип роботи сучасних систем ШІ — збір і аналіз інформації, що вже існує. Завдяки цьому вони формують великі упорядковані бази даних у різних сферах, на яких засновані відповіді при запиті або виконання певної послідовності дій у тій чи іншій ситуації. На сьогодні згадану технологію можна зустріти в багатьох програмах і пристроях: пошуковій системі (Gemini від Гуглу), чат-боті (ChatGPT), автопілоті в автомобілі тощо. Однак поки що сам ШІ не здатний генерувати щось нове без доступу до баз даних, тобто людського досвіду. Відповідно, багато вчених та інженерів висловлюють думку, що задачі, які

потребують циклічного повторення з урахуванням та обробкою значної кількості інформації, частково або повністю автоматизовані штучним інтелектом. До списку таких завдань належать медична діагностика, обслуговування клієнтів, прогноз погоди, збір даних тощо. Але описана технологія не здатна швидко й оперативно вирішувати проблеми, з якими вона не стикалася раніше, або ті, які потребують застосування емпатії, морального коду та комплексного підходу. Отже, сфери ментальної та фізичної терапії, політики, навчання з елементами виховання, медичного обслуговування, інноваційних підходів залишаються за людством.

Окремо хотілося б розглянути переваги та недоліки систем ШІ у процесі навчання. В одному з досліджень щодо використання штучного інтелекту в освіті проаналізували роботи з 16 країн у цій сфері. Найчастіше розглядали чат-боти, машинне навчання (МН), «розумних» репетиторів, персоналізовані навчальні системи та віртуальні навчальні середовища. Серед переваг можна виділити підвищення інтересу та заохочення учнів, персоналізацію матеріалів і джерел залежно від потреб, навчання з «зануренням», візуалізацію інформації. Труднощі стосувалися вартості, етики, персональної конфіденційності, браку обізнаності з програмами у викладачів та інше [4]. Можна зробити висновок, що професія вчителя, викладача є і буде актуальною, і творчий підхід у навчанні неможливо замінити системами машинного інтелекту.

Отже, тривожність суспільства щодо систем ШІ зрозуміла та виправдана. У доповіді ми показали, що виклик нових технологій завжди стояв перед людством, і це є ознакою нашого прогресу та існування. Тільки від нас залежить, чи будемо ми залишатися допитливими, чи станемо самовдоволеними та поступово деградуємо. Майбутнє буде належати тим, хто буде співпрацювати з новими технологіями, використовувати їх для власного розвитку, підвищення продуктивності, покращення здоров'я тощо.

Список використаних джерел

1. Луддизм. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Луддизм> (дата звернення: 17.10.2024).
2. Knocker-up. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Knocker-up> (дата звернення: 17.10.2024).
3. Artificial Intelligence and Machine Learning, an Issue of Neuroimaging Clinics of North America / ed. by Reza Forghani. The USA: Elsevier, 2020. 240 p.
4. Ke Zhang, Ayse Begum Aslan. AI technologies for education: Recent research & future directions. *Computers and Education: Artificial Intelligence*. 2021. Vol. 2. № 100025. URL: <http://dx.doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100025> (date of access: 17.10.2024).

Наукове видання

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО,
КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ XII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

25 жовтня 2024 р.

Відповідальність за редагування та достовірність інформації несуть автори робіт.

Відповідальний за випуск Толстов І. В.

Підписано до друку 25.10.2024 р.
Умовн. друк. арк. 13,5. Тираж . Замовлення № .

Художнє оформлення Л.І. Мачулін

Свідоцтво про держреєстрацію: сер. ХК №125 від 24.11.2004

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,

61050, Харків-50, майдан Фейсбаха, 7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.